

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

A GAZDASÁGI SZAKTANÍTÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK HÍVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj: Egész évre 8— pengő.
Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanítók Országos Egyesülete főpénztárának Törkevére az 54.136.sz. csekkzámlán küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ
VITÉZ GYUTAY ISTVÁN

Megjelenik egy évben 11-szer.
Szerkesztőség: Gyöngyös. (Önálló Gazdasági Iskola.) Kiadóhivatal: Törkeve. Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: NÁRAY FERENC elnök, Lajosmizse. Kiadótulajdonos: A Gazd. Szaktanítók Orsz. Egyesülete, Lajosmizse.

Mezőgazdasági tanerők képzése.

Dr. Becker Vendel szegedi tanítóképző-intézeti főigazgató azon javaslatát, hogy a mezőgazdasági iskoláink részére szükséges tanerőket Szegeden, a polgári iskolai tanárképző főiskola és az egyetemmel kapcsolatosan létesítendő új főiskolán oldják meg, a városi és a megyei törvényhatóságok őszinte megértéssel fogadták, sőt a többi társ-törvényhatóságokat is felkérték a főiskola felállításának támogatására.

A legtöbb törvényhatóság már foglalkozott is a kérdéssel. Bihar és Békés vármegye közgyűlése éppen az ottani törvényhatósági kartársaink megvilágításában tárgyalta e fontos ügyet. Hajdu vármegye Debrecenben, Fejér vm. törvényhatósága Székesfehérváron, bizonyos érdekeltségek Pápán stb. szeretnék felállítani az új intézményt. Az érdeklődés tehát elég figyelemreméltó, ami csak örvendetes jelenség.

E kérdéssel kapcsolatosan tudnunk kell, hogy más államokban, pl. Németországban a gazdasági főiskolák a kultuszminisztérium főhatósága alá tartoznak, (L. dr. Soproni: A mezőgazdaság irányítása a Németbirodalomban, 124. old.) s ezeken történt a tanerők kiképzése. A képzés e módja azonban nem volt megfelelő és a korszellem igényéhez mért, ezért a tanerők képzését a Németbirodalomban teljesen a közigazgatási egyetemekre bízta, a főiskolákon (akadémiákon) pedig már beszüntették. Erre vonatkozó rendelkezések a napokban kerülnek nyilvánosságra.

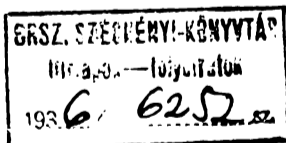
Hollandiában még a mezőgazdasági továbbképző iskolákban is gazdasági szaktaná-

rok tanítanak, kik az ország széles rétegű mezőgazdasági műveltségének megszervezésében igen nagy szerepet töltenek be. (dr. Soproni 79 old.)

Nálunk a gazdasági tanárok képzését dr. Hóman Bálint kultuszminiszterünk az átszervezett műegyetemre, illetve annak mezőgazdasági osztályára helyezte, ezzel pedig még a németeket is megelőzte.

Ha tehát más államokban az egyetemen és nem főiskolán képzik ki a gazdasági tanerőket, s ha nálunk is már rendelkezésre áll a műegyetem mezőgazdasági fakultása e célra, önként következik, hogy új főiskola felállítására szükség egyáltalán nincs, a már meglévő bőséges gazd. főiskolák mellett külön főiskola felállítása szükségtelen és csak helyi érdeket szolgáló, felesleges kiadást jelentő alkotás lenne, ami azonban e fontos ügyet megoldáshoz és előbbrevitelhez nem juttatná.

A másik kérdés most már az, hogy az egyetem mely iskolák számára képezzen ki tanerőket? Erre a felelet önként adódik. Minden gazdasági iskola számára, hogy az egyetem kellően kihasználható, a végzettek pedig elhelyezhetőek legyenek. A mezőgazdasági kiképzésnek tehát egységesnek kell lenni az egész vonalon, amiként egységes az a papi, jogi, orvosi stb. ágazatokban is. A kikerülő fiatalok a kisebb, rangban szerényebb iskolákhoz kerülnek szolgálatra, itt kezdik működésüket, s néhány évi szolgálat, gyakorlat és tapasztalatszerzés, valamint rendszeres vizsgák letévése után haladnak tovább, specializálódnak, doktorátust szereznek, stb. s ráter-

mettségük alapján végeznék hivatásukat más és más intézménynél. A lelkészek is egységes kiképzésben részesülnek. Némelyikük 40 éves korában még káplán, másika további tanulmányai és kiválósága alapján már püspök. A Ludovikát végzetek egy része csak századossáig, másika tehetsége és tanulmányai folytán már tábornokságig, sőt tovább is viszi.

A műegyetemmel kapcsolatos tanerőképzést nem egy-két mezőgazdasági iskola igen korlátolt számú szükségletéért, de az összes iskolák ilyenmű igényeinek egységes, korszerű és az agrár ország érdekeit hiven szolgáló célokért valósították meg.

Másik kérdés lehet az is, hogy pl. az önálló gazdasági iskolák tanerőinek miért kell feltétlenül egyetemi képzés, s nem volna-e elegendő csak az eddigi főiskolai képzettség? Erre a felelet igen egyszerű. Ezeknek is egyetemi képzettség kell nemcsak az évi 25,000 tanuló sikeres oktatása, a közel 2,000 kat. holdas gyakorlóterület érdekei miatt, de azért a nagyfontosságú közigazdasági tevékenység sikeresebb ellátása miatt is, amit az iskolák körzetükben és a mezőgazdálkodás érdekében fejtenek. A már IV. elemi végzett 10—11 éves gyermekeket a középiskolákban egyetemi végzettségük tanítják. A VI., VII. és VIII. elemi osztályt végzett 15-16 éves mindkét nembeli serdülő ifjúság nevelésének és tanításának végzésére ugyanilyen képzettségük kellenek. A süket és vak gyermekek elemi ismereteinek tanítását négy évfolyamos főiskolai képzettségű tanerők teljesítik. Az egészséges és a jövő gazdálkodóit, adófizetőit képző tanerőknek sem lehet s nem is szabad kisebb tanulmányi időt adni. A közigazdaság másik két ágazatának: az iparnak, a kereskedelemnek tanerői egyetemiek; a mezőgazdaság is jogosan követelheti tehát, hogy iskoláiban az egyetemi végzettségük tanítsanak.

Az országos egyesület már több ízben leszegezte, hogy a státusz tagjainak a legmagasabb kiképzésre van szükségük. Ezt az óhaját minden téren, miniszterünk előtt is kifejezte, teljesítését pedig kérte. Az iskolák nagy tanerőhiánnyal küzdenek, utánpótlás egyáltalán nincs. Az egyetemet végzett közigazdák állás és kenyér nélkül vannak: a mezőgazdasági osztály az egyetemen néptelen, a külön képzővel, a gazd. főiskolával való kísérletezések nemcsak Német-

országban, de nálunk is már megbuktak, idejét múltak, a kis Hollandiában még a továbbképző iskolákban is gazdasági szaktanárok tanítanak stb.

Vajjon nálunk mikor jön meg a végleges rendezés, mely egységet, megnyugvást és rendet terem?

Végeredményben státuszunk nemcsak egy kiváló eredményeket felmutató mezőgazdasági iskolát teremtett meg, de a képzés terén sajnálatos módon kísérleti nyulként is szerepelt. Ebből is elégünk volt már. Végleges és megnyugtató rendezést tehát jogosan kértünk és méltányos teljesítését reméljük is, már nem a magunk, de a mezőgazdaság és az intézmény jövője érdekében. Egyben felemeljük szerényszavunkat a tiszteletreméltó Pápa, Székesfehérvár, sőt Debrecen és Szegeddel szemben is, mert ezek nem haladást, de visszaesést jelentenek, újabb csatlódást hoznak nemcsak nekünk, de az érdekelt köröknek is, amire pedig szükség igazán nincs.

Kamatmentes Hitellel lehet tenyészállatot vásárolni a mezőgazdasági kiállításon. A március 20-25-én tartandó idei országos mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár iránt nemcsak az eladni szándékozó gazdák, hanem a tenyészállatot vásárolni kívánó tenyésztők is nagy érdeklődést mutatnak. A földművelésügyi minisztérium a tenyészállatok beszerzésének megkönnyítése céljából kamatmentes, ugynevezett jutalékos tenyészállatbeszerzési hitelt engedélyezett. A hitelt igénybe venni szándékozók igénylésüket az országos mezőgazdasági kiállítás rendezőbizottságánál (Budapest, IX. Köztelkek utca 8.) legkésőbb február 25-ig jelenthetik be.

A gyöngyösi önálló gazdasági iskolánál megrendelhetők:
3—4 éves, szép erőteljes alamafaelváltványok, téli aranyparmen, sárga bellefleure, Sándor cár és asztracháni piros fajtákban, 60 filléres egységáron.

A Falu-Gazdaszövetség ebben az évben is megrendezi a német és olasz gazdaifjúsági csereakciót. Jelentkezési határidő február hó 25. Bővebb felvilágosítást az érdeklődőknek a Falu-Gazdaszövetség (Budapest, V., Báthory-utca 24.) nyújt.

Ismerjük meg talajunkat!

Irta: *Krisztof András.*

A jó minőségű termőföld laza, morzsás szerkezetű. A morzsák különböző nagyságúak. A 0,2 mm-nél nagyobb átmérőjű homokszemeket durva homokszemeknek nevezzük. Ezek a vizet gyorsan, míg a finom homokszemek lassan bocsátják át magukon. A finom homokszemcsékből alakult talaj vizet rekesztő réteget alkothat. A finom homokszemcséknél apróbb, tehát a 0,02—0,002 mm. átmérőjű talajszemeket kőlisztnek nevezzük. Az ebből keletkezett talajok szemcséi között a víz nagyon lassan mozog és a hajszálgyökök sem tudnak beléhatolni. A homok- és kőliszt-szemcsék alkotják a talaj vázát. A talaj vázrészének szemcsékéit a 0,002 mm.-nél kisebb, vagyis még a kőlisztnél is apróbb ásványos szemcsék tapasztják össze, ez az agyag. Az agyag a talaj vázából könnyen kimosható iszapolással, amikor a talaj váza marad vissza. A kimosott talaj nem morzsalékos szerkezetű. A talaj vázát a szemcsékhez hozzátapadó apró agyagszemek teszik morzsalékosá. A talaj leiszapolható részében van a termőerő. A leiszapolott szemcsék kolloid tulajdonságokkal bírnak. Vízen lebegő állapotban maradnak. A vízből a lebegő talajszemcsék kiszáthatók. Ha az oldatba sókristály darabokat teszünk, a szemek kicsapódnak, a víz megtisztul, az agyag koagulálódott, illetve az apró szemek nagyobb pelyhekké, csoportokba tapadtak össze. A talajnek a felsorolt ásványoszemcsékből alakulnak. Az, hogy milyen névvel jelöljük termőföldünket, a vázát alkotó és összetapasztó szemcsék mennyiségi arányától függ. A nagyon kötött agyagos talajok nagy hibája a tömött szerkezet, a vizet lassan engedik át. Az agyagos talajoknak ezt a rossz tulajdonságát meszezéssel javíthatjuk. A mész hatására az agyag igen finom szemcsékéi pelyhekké tapadnak össze, koagulálódnak és a talaj morzsalékosabb szerkezetű lesz. A sok nátrium hatására a pelyhek ismét szemcsékké eshetnek szét, vagy dispergálódnak. (Szikes.)

A talajszemcséket az agyagon kívül még a humusz tapasztja össze és teszi morzsalékosá. Mint tudjuk a humusz az elhalt növényi és állati anyagokból oxidálódik és szintén kol-

loid természetű. Sok bázist képes elnyelni. A kalcium hatására a humusz-szemcsék pelyhekké tömörülnek össze a vizes oldatban, illetve koagulálódnak, kicsapódnak. A humusz csak akkor teszi a talajt morzsalékosá és tapasztja össze a szemcséket, ha kellő mennyiségű mész van jelen. Mészhiány esetén, nátrium jelenlétében vízben oldódó savanyú humusz keletkezik. A savanyú humuszt és a savanyú reakcióju talajokat meszezéssel javítják.

A humuszképződés, a talaj kémiai folyamatainak sajátosságai, továbbá a talajokon előforduló növényzet és a talajban élő baktériumok közbenjárása folytán lúgos, közömbös és savanyú reakcióju talajok alakulnak. A kimondottan savanyú talajainkban csak igen kevés növény termelhető. Jóval nagyobb a közömbös talaj növényvilága, de sok kerti és gazdasági növényünk a gyengén lúgos talajban adja a legnagyobb, minőségre is a legjobb termést. Lehetetlen valamely gazdaság, vagy kertészet üzemtervének elkészítése, ha nem ismerjük a talaj reakcióját. A talaj aciditása határozza meg azt, hogy valamely gazdasági növényt milyen mértékben termeljünk, mert az egyes növények csak reakció igényüknek megfelelő talajban adnak kielégítő termést.

A talaj szemcsékéi köré tapadó vízben a sók oldódnak és a sók molekulái ionokra esnek szét. Minden sónak hidrogén és hidroxil ionja van. Ezek elektromos töltésűek. A savanyú reakciót a pozitív töltésű hidrogén ionok, a lúgos reakciót pedig a negatív töltésű, a hidroxil ionok okozzák. Ha a talajoldatban a hidrogén és hidroxil atomok egyenlő mennyiségben vannak jelen, ez közömbös reakciót ad. A vízben a hidrogén és hidroxil ionok egyenlő arányban vannak meg. A talaj reakcióját az ismert pH értékkel fejezzük ki, még pedig a logaritmussal átszámított értékek a reakciót a következőképpen adják:

a pH 9 nagyon lúgos, a pH 8 gyengén lúgos, a pH 7 közömbös, a pH 6 gyengén savanyú, a pH 5 közepesen savanyú és a pH 4 nagyon savanyú talajok.

Az ennél lúgosabb és savanyúbb talajok

gazdasági szempontból számba nem jöhetnek. Gazdasági, kerti növényeink reakció igénye különböző. Sok tudományos, meg gyakorlati mérés és kísérletek alapján kialakult reakció számok a következők:

Lucerna pH5.5—8.7, bab pH5.6—8, búza pH5—8.6, lóhere pH5.5—8, borsó pH5—8, tengeri pH4.3-7.8, csillagfürt pH4-7, árpa pH5.7-8.4, rozs pH4.5—7.8, zab pH4—7.9, kalarábé pH5.5—7.7, cukorrépa pH5.8—8.3, burgonya pH4—7.7, repce pH5—7.8, len pH6—8.7.

A két szám középértéke adja a legkedvezőbb termelési lehetőséget. A számok szélső határa a termelési lehetőséget jelzi. Vetésforgóink összeállításánál a pH érték hangsúlyozottan fontos. A reakció érték megállapítható hozzávetőleg gyakorlati úton, természetesen ez nagy körültekintést és hosszabb megfigyelést kíván. Pontos megállapítást azonban csak reakciómérésekkel végezhetünk. Ezekkel gyorsan és megbízhatóan határozhatjuk meg talajunk reakcióját. A laboratóriumi meghatározást gyakorlatilag kísérletekkel ellenőrizhetjük.

A békéscsabai iskola gazdasága különösebb kedvezés nélkül, de okszerű talajműveléssel és körültekintő növényápolással rekordtermelést ért el árpával kötött agyagtalajon. Az árpa legkedvezőbb reakciószáma pH7.5. (Gyengén lúgos talaj.) Az iskola lucerna termelése kiváló. A növény reakciószáma, amely mellett legjobban terem pH7.8. (Gyengén lúgos.) A talaj kötöttsége mellett a közepesnél jobb termések vannak répából. pH7.1 a legkedvezőbb reakciószáma. A talaj gyengén lúgos reakcióját igazolják még a bab és hagyma szép fejlődése, állandó bő termése. A hagyma kifejezetten lúgos talajokat szeret. Közepes terméseket értünk el borsóval. Nem számíthatunk rekordtermésre, mert közömbös talajt szeret. Gyenge termést ad iskolánk talaja burgonyából. Nem várhatunk bőtermést, a burgonya savanyú talajt kíván. Reakciószáma: pH5—6.

A lúgos talajokat gipszrel közömbösítjük. Egyes szikes talajok marólúgot tartalmaznak. Ezek közömbösítésére a gipsz alkalmas. Sok szóda közömbösítésére nagymennyiségű gipsz szükséges, ezért alkalmazása nagyon költséges. A glaubersó közömbös kémhatású vegyület,

a növények sokkal többet bírnak el belőle, mint a szódából. A gipszezés hatására keletkezett szénsavas mész a nátriummal telített agyagba becserélődve kalciumagyagot ad. A kalciumagyag fizikai tulajdonságai — a fentiekből láttuk — jók. A glaubersó sok csapadék hatására idők folyamán kimosódik. Igen hatásos közömbösítő anyag a kénsav, sőt kénporral is szoktak sziket javítani. A kénpor a talajban lévő kénbaktériumok hatására kénsavvá, majd kénsavvá alakul át. Savanyú talajokat az ismert meszezési eljárásokkal lehet közömbösíteni, vagy lúgossá tenni.

A talajreakcióba újabban a növényvédelem is beleszól. A Plasmodiophora brassicae gomba, a káposztavész előidézője savanyú talajokban érzi jól magát. A lúgos kémhatást nem szereti. Meszezéssel a talajból elpusztítható. A Pythium De Barryanum gomba a répa szártövi rothadását okozza. A lúgos talajokban érzi jól magát. Ajánlják a répaföldeket közömbös vagy gyengén savanyú reakción tartani. Gyakran azért támadják meg rágó vagy gomba kártevők növényeinket, mert a nem megfelelő reakciójú talajokban fejlődésükben visszamaradnak.

A BUVÁR második évfolyama a tragikusan elhunyt szerkesztőnek, *Lambrecht Kálmán* professzornak keze alól kikerült füzetrel indul, s az ő szellemében, hiven szolgálja a magyar természettudományi és technikai művelődést. Első lapjáról az ő képe tekint az olvasóra s az ő életpályáját és egyéniségét méltatják *Cavallier József*, *Halasy-Nagy József*, *Pongrácz Sándor* és *Prinz Gyula* megemlékezései. Meghatottan olvassuk *Lambrecht Kálmán* két utolsó írását, mély tudásának, irasművészetének és kedves humorának utolsó megnyilatkozásait. *Winternitz Arnold* sebészprofesszor a sebészet új eredményeit ismerteti, *Pongrácz Sándor*, *Szörényi Imre*, *Vadász Elemér* és *Pénzes Antal* állattani, élettani, földtani és növény-tani cikkei mellett a rádiótechnika, a textilipar és a gumigyártás témaköréből sok újat tudunk meg a januári számból. *Balogh Károly* és *Fodor Ferenc* a néprajz és a történelem érdekes határkérdéseiről, *Fábián Gyula* népművészeti alkotásokról ír, *Siklóssy László* pedig bemutatja a Lánchid ősének, a hamersmithi Themze-hidnak képét. A januári füzet gazdag tartalmáról ez a néhány sor csak vázlatos képet ad. Olyan változatos, olyan színvonalas, és páratlanul érdekes képanyagában olyan művészien szép a BUVÁR új száma, hogy elragadtatással lapoz benne az olvasó.

A gyümölcsfák átoltása.

Irta: Matós István.

Gyümölcsöseinkben igen sok életerős fát találunk, amelyek termést ugyan hoznak, de ez oly hitvány és értéktelen, hogy gazdájuk csekély áron is csak nagy nehezen tudja értékesíteni. Bár ezekre a fákra gyakran kimondják a halálos ítéletet, de minthogy sajnálják, nem hajtják azt végre. *Kár is volna hívágni őket, amikor átoltással sokkal értékesebb gyümölcsöket termőkké tehetjük.* Az átoltást legsikeresebben az almánál, körténél és szilvafánál végezhetjük, míg a kajszi, cseresznye és meggyfánál, különösen idősebb korban nedvkeringési zavarok állhatnak elő s az átoltást megsínylik, mézgásodást kapnak.

Az átoltásnál figyelembe kell vennünk, hogy az átoltandó és az arra oltandó fajta között nagy különbségek ne legyenek. Továbbá gyenge növekedésű fajtára ne oltunk erős növéssű fajtát, mert nem tudja azt elegendő tápláló anyaggal ellátni. Csak az olyan fákat érdemes átoltani, amelyek erőteljesek, egészségesek és nem túl idősek.

Az átoltást kora tavasszal, február közepétől március végéig, a teljes nedvkeringés megindulásáig végezhetjük, előbb a csonthéjas, később az almástermésűeknél. Közvetlenül az átoltás előtt a fák ágait visszavágjuk. A beoltandó ágak 6—8 cm átmérőjűek legyenek, mert a nagyobb sebek nehezen, vagy nem tökéletesen hegednek be. Az ágak visszavágását már a leendő szabályos korona kiképzésének megfelelően végezzük, így a magasabban fekvő ágakat rövidebbre, míg az alacsonyabban állóakat hosszabbra vágjuk vissza.

A megkurtított ágrészeket meghagyjuk a kisebb termővesszőket, a nagyobbakat pedig 25—30 cm-re visszakurtítjuk, hogy a gyökerek által bőven szállított nedvek az oltásokat el ne „rughassák”. A vagtagabb ágak eltávolítását, hogy azok súlyúknál fogva ne rántsák magukkal a fa héját, úgy végezzük, hogy előbb az ág alsó részén egy keveset befűrészelünk s csak azután fűrészeljük felülről át. A fűrészeléssel okozott horzsoltságot éles késsel utána simítjuk.

Az átoltás helye síma és görcsmentes

legyen. Az oltást mindig a legmagasabb ágnál kezdjük s így haladunk lefelé, mert ellenkező esetben az alsó, már elkészített oltásokat könnyen kitörhetnők.

Az átoltás egyik legelterjedtebb módja az őzláb ékezés (némely. vidéken a javított hasíték oltás), melyet a nedvkeringés megindultával, az előbbinél könnyebb móddal, a héjaláoltással folytatunk.

Nagyon megkönnyíti és meggyorsítja a munkát, ha az átoltást ketten végzik. Az egyik a fa alján előkészíti az oltóvesszőket, míg a másik fennt az ágakba belehelyezi és beköti azokat. Az oltóvesszők 2—3 rüggyel bírjanak. Minden vékonyabb ágba egy, a vastagabbakba 2—3 oltóvesszőt a metszési lap felső külső részén helyezünk el, hogy megfelelő állású ágakat s ezekből szabályos koronát nevelhessünk. Erre a célra lehetőleg a legalsó rügyből fakadt hajtást használjuk fel, melyet célszerű lesz a kívánt irányban megerősített, lapos léchez kikötözni, a többi, meg nem felelő hajtásokat pedig 5—6 levélre bekurtítjuk. Későbbben úgy ezen bekurtított hajtásokat, mint az oltások alatt meghagyott kisebb gallyakat és termővesszőket, valamint előtört hajtásokat is csak 1—2 év alatt fokozatosan távolíthatjuk el.

Az oltások fölé vesszőből védőövet készítenek, hogy azokat a madarak le ne törhessék. A meg nem eredt oltásoknál az ágakat valamivel rövidebbre metszve idejében ismételten *héjaláoltással* beolthatjuk, hogy a koronában hézag ne maradjon.

Az átoltásnak — különösen az idősebb fáknál — igen ajánlatos módja az, amikor az átoltandó fát előbb megifjítjuk. A megkurtítás után nem oltjuk be a megmaradt ágakat, hanem úgy hagyjuk s az ágcsonkokból előtörő hajtások közül a megfelelőket alsó végükön majd aug. hó végén alvóra beszemezzük. Következő tavasszal a szemzés fölött biztosító csapra metszünk s jul.—aug. hónapokban, amikor a szemzésből fakadt hajtások megerősödtek, a csapokat eltávolítjuk.

Ha a gyümölcsfánk nem volt nagyon idős s az átoltást idejében s helyesen végeztük el, elérhetjük, hogy 3—4 év alatt — minden nagyobb befektetés nélkül — ugyanazon a helyen az eddigi silány gyümölcsöt adó fa helyett, értékes gyümölcsöt termő fánk lesz.

Legyünk szabatosak.

Nyelvünk gazdag szókincse ellenére egyes fogalmakat helytelenül jelölünk és nevezünk meg, viszont a hibás, helytelenül vagy nem eléggé megfelelő elnevezéseket következetesen használjuk, így azok lassankint a köztudatba mehetnek át.

Csak nemrég volt szó lapunkban arról, hogy mi különbség van a termesztés és termelés között. Ennek dacára sokan még most is virágot, salátát stb. termelnek, nem pedig termesztenek. Többször írtunk már arról is, hogy törvény és rendeletek alapján megszűnt az ismétlő iskola, nincs ismétlős és ismétlő tanköteles, de továbbképző iskola és továbbképzős tankötelesek vannak, mégis törjük e helytelen kifejezéseket és kényelemszeretből, avagy nemtörődömségből nem javítjuk ki azt helyes elnevezéseikre.

Kultuszminiszterünk az általános továbbképző iskola részére kiadott tantervében is hangsúlyozza a továbbképzést, a régi, közel 70 éves ismétlő helyébe lépett továbbképző iskolát, mégis sokan vannak, kik akár tudatlanságból, leginkább azonban a lekicsinylés szándékával ismétlőnek nevezik ez iskolát is.

Gyakran hallunk még most is a régi időkből származó kisebb és nagyobb fokozatu iskoláról. Sokan nem tudják pl. a hasznosítási és üzemterv, a helyi tanmenet- és a tanterv közötti különbséget: gyakorlati tanítás alatt a tanulók dolgoztatását, fegyelmelés alatt a testi fenytéket értik és használják is. És így tovább, egész gyűjteménnyel szolgálhatunk a helytelen és hibás elnevezésekről és azoknak még hibásabb, idejét mult, használatáról.

Habár nem célunk, hogy lapunkban a magyaros kifejezéseket és nyelvi helytelenségeket fejtegetjük, szükségét látjuk az előforduló visszasságokra néha-néha rámutatni.

Már egészen megszokott és a hivatalos köztudatban is bekerült elnevezés az önálló gazdasági népiskola megjelölése, melynek helyessége nagyon kétes. Az önálló szó a régmúltban iskolánkkal kapcsolatosan úgy fordult elő, hogy egyes iskolákat az elemivel kapcsolatosan, másokat pedig önállóan gondoltak megszervezni. Ez idő hibás elnevezése volt a külön szaktanítós és nagyobb típusu, továbbá a kisebb fokozatú kifejezés is. Később az önálló szó, mint szervezési mód megmaradt, sőt az iskola nevébe került, habár köztudomású, hogy elemi iskolával kapcsolatosan egyetlenegy gazdasági iskola sem létesül, ilyen nincs is, mert mind „önállóan“ lett megszervezve. Önálló szervezés az óvoda, a polgári iskola, a gimnázium stb. is, de az „önálló“ szó gye-

dül a mi iskolánk elnevezésében fordul elő, amire igazán büszkék lehetünk.

Az önálló szóval kapcsolatosan felemlítünk néhány humorosnak is hangzó magyarázatot. Mikor a kíváncsiak kérdezték, hogy miért önálló ez az iskola, egyik magyarázó azt felelte: Nem látja, hogy a város szélén van, külön, önállóan és magányosan áll! Avagy a régmúlt, még közös-ügyes világból maradó és kocsin menő társaság érdekes elszólását, mikor a község szélén épült és fákkal körülvett iskolaépület feliratából „az önálló gazdasági“-it olvasták csak és felkiáltottak: Lássátok, itt már megvan az önálló gazdasági vámterület!

Az önálló szót a községi hozzájárulások kérése és sürgetése, különösen pedig azok gyakori megtagadása során is sokszor halljuk. Önállóak vagytok, önállóan boldoguljatok, mi egy fillért sem adhatunk. Az iparosiskola stb. az egészen más, mert azok nem önállóak.

A gazdasági szó használata sem egészen helyes az iskola címében, mert ez a szó mezőgazdaságot, ipart és kereskedelmet, tehát háháromféle külön fogalom gyűjtőnevet jelent. Helyes: polgári iskola, kereskedelmi iskola kifejezés; jó a mezőgazdasági iskola megjelölés is, de csak „gazdasági“ jelzés nem elegendő, mert ez alatt többfélet kell érteni. A gazdasági szakoktatás tervezett törvényhozási rendezése alatt: a mezőgazdasági-, ipari- és kereskedelmi iskolák ügyét fogják megvitatni, nemcsak a „gazdasági“ iskolákét.

Iskolánk neve is hosszú, ezért rövidítést kíván. A „nép“ szó használata sem teljesen indokolt, mert kissé már elavult. Ma már elemi iskolát, tanítót mondunk, csak kevésszer néptanítót. Néptanítónő kifejezést pedig egyáltalán nem használunk. Az önálló gazdasági népiskola ezek szerint lehetne egyszerűen: *Mezőgazdasági iskola*.

Tudjuk mi a községi és mi az állami iskola, mégis községi iskolákkal kapcsolatosan gondnokságot és gondnoksági elnököt, nem pedig iskolaszéket mondunk. Tanfelügyelőségi iskolalátogató, ujabban tanulmányi felügyelő helyett többen szívesen használják a szakfelügyelő kifejezést. Mezőgazdasági szakiskola helyett sokan még mindig a földműves iskolát értik és mondják is olyan helyen, hol téli gazdasági tanfolyam van s iskoláinkat nyári gazdasági iskolának minősítik, ugyanakkor a vándor főzési tanfolyam fiatal óraadóit tanárnőknek nevezik. stb.

A szabatoság beszédünkben, tanításunkban és írásunkban is fontos kellék. Fontos az elnevezések és fogalmak szabatos megjelölése, a helyesebb szavak használata. Ezért legyünk mindig szabatosak.

ISKOLÁINK ISMERTETÉSE.

12. DUNAFÖLDVÁR.

Dunaföldvár nagyközség Tolna vármegye dunaföldvári járásában, közvetlen a Duna mellett fekszik. Lakóinak száma a legutóbbi népszámlálás szerint 12,000. Határa 20,000 kat. hold. A birtokmegoszlás jó, mert uradalom nincs, a földek mind kisgazdák kezén vannak s apró, még tagosítatlan állapotban.

Dunaföldvár lakóinak főfoglalkozása a földművelés, állattenyésztés, kertészet, szőlő- és gyümölcsstermesztés. Különös szeretettel

pedig 18,000 aranykorona készpénzt adott. A 18.000 korona nem volt elég az építkezésekre és beruházásokra, így az iskolának később kölcsönt kellett igénybe vennie. Tartozását aztán saját erejéből fizette vissza.

Az iskola gyakorlóterületén először csak egy tanterem és egy munkaterem épült fel a fiúk részére, míg a lányok a községben bérelt helyiségben nyertek 1926-ig oktatást, mikor részint államsegéllyel, részint pedig a

Az iskola főépülete.

foglalkoznak a szőlőműveléssel és a konyhakertészettel. A saláta és spenót termelése révén a budapesti piacon is nevet szerzett már Dunaföldvár. Kereskedelme és forgalma is élénk, különösen mióta a dunai híd megépült, mely összeköti a Dunántult az Alfölddel.

A dunaföldváriak az elsők között voltak, kik az önálló gazdasági népiskolát megszervezték. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium Tolna vármegye tanfelügyelőjéhez intézett 904/1901. sz. leiratára a község 1901. év február hó 25. napján tartott rendes képviselőtestületi közgyűlésen egyhangú határozattal mondtotta ki az önálló gazdasági népiskola felállítását s céljaira 20 kat. hold földterületet, az építkezésekre és beruházásokra

község hozzájárulásával fölépült a lányok oktatásához is szükséges tanterem és munkaterem. Ugyanakkor kibővítést nyert a fiúk tanterme is. A régi tanterem egy részéből irodahelyiség lett és új, tágas borház is épült. Az új tantermet, irodahelyiséget és pincét az iskola már saját erejéből rendezte be. Tanügyi célt szolgál tehát: 2 tanterem, 1 munkaterem és egy irodahelyiség. A tanulók létszámára való tekintettel nagyon szükséges volna még 2 tanterem építése, hogy az I. és II. osztályok párhuzamosíthatók legyenek, továbbá hogy a háztartás gyakorlati tanításához az iskola helyiséghez is jusson. A tanügyi épületekkel egy fedél alatt van az igazgató három szobás lakása, mellékhelyiségekkel ellátva.

Legyünk szabatosak.

Nyelvünk gazdag szókincse ellenére egyes fogalmakat helytelenül jelölünk és nevezünk meg, viszont a hibás, helytelenül vagy nem eléggé megfelelő elnevezéseket következetesen használjuk, így azok lassankint a köztudatba mehetnek át.

Csak nemrég volt szó lapunkban arról, hogy mi különbség van a termesztés és termelés között. Ennek dacára sokan még most is virágot, salátát stb. termelnek, nem pedig termesztenek. Többször írtunk már arról is, hogy törvény és rendeletek alapján megszűnt az ismétlő iskola, nincs ismétlős és ismétlő tanköteles, de továbbképző iskola és továbbképzős tankötelesek vannak, mégis törjük e helytelen kifejezéseket és kényelemszeretettel, avagy nemtörődömségből nem javítjuk ki azt helyes elnevezéseikre.

Kultuszminiszterünk az általános továbbképző iskola részére kiadott tantervében is hangsúlyozza a továbbképzést, a régi, közel 70 éves ismétlő helyébe lépett továbbképző iskolát, mégis sokan vannak, kik akár tudatlanságból, leginkább azonban a lekicsinylés szándékával ismétlőnek nevezik ez iskolát is.

Gyakran hallunk még most is a régi időkből származó kisebb és nagyobb fokozatu iskoláról. Sokan nem tudják pl. a hasznosítási- és üzemterv, a helyi tanmenet- és a tanterv közötti különbséget: gyakorlati tanítás alatt a tanulók dolgoztatását, fegyelmelés alatt a testi fenytéket értik és használják is. És így tovább, egész gyűjteménnyel szolgálhatunk a helytelen és hibás elnevezésekről és azoknak még hibásabb, idejét mult, használatáról.

Habár nem célunk, hogy lapunkban a magyaros kifejezéseket és nyelvi helytelenségeket fejtegetjük, szükségét látjuk az előforduló visszasságokra néha-néha rámutatni.

Már egészen megszokott és a hivatalos köztudatban is bekerült elnevezés az önálló gazdasági népiskola megjelölése, melynek helyessége nagyon kétes. Az önálló szó a régmúltban iskolánkkal kapcsolatosan úgy fordult elő, hogy egyes iskolákat az elemivel kapcsolatosan, másokat pedig önállóan gondoltak megszervezni. Ez idő hibás elnevezése volt a külön szaktanítós és nagyobb típusu, továbbá a kisebb fokozatú kifejezés is. Később az önálló szó, mint szervezési mód megmaradt, sőt az iskola nevébe került, habár köztudomású, hogy elemi iskolával kapcsolatosan egyetlen gazdasági iskola sem létesül, ilyen nincs is, mert mind „önállóan“ lett megszervezve. Önálló szervezés az óvoda, a polgári iskola, a gimnázium stb. is, de az „önálló“ szó gye-

dül a mi iskolánk elnevezésében fordul elő, amire igazán büszkék lehetünk.

Az önálló szóval kapcsolatosan felemlítünk néhány humorosnak is hangzó magyarázatot. Mikor a kíváncsiak kérdezték, hogy miért önálló ez az iskola, egyik magyarázó azt felelte: Nem látja, hogy a város szélén van, külön, önállóan és magányosan áll! Avagy a régmúlt, még közös-ügyes világból maradó és kocsin menő társaság érdekes elszólását, mikor a község szélén épült és fákkal körülvett iskolaépület feliratából „az önálló gazdasági“-it olvasták csak és felkiáltottak: Lássátok, itt már megvan az önálló gazdasági vámterület!

Az önálló szót a községi hozzájárulások kérése és sürgetése, különösen pedig azok gyakori megtagadása során is sokszor halljuk. Önállóak vagytok, önállóan boldoguljatok, mi egy fillért sem adhatunk. Az iparosiskola stb. az egészen más, mert azok nem önállóak.

A gazdasági szó használata sem egészen helyes az iskola címében, mert ez a szó mezőgazdaságot, ipart és kereskedelmet, tehát háháromféle külön fogalom gyűjtőnevet jelent. Helyes: polgári iskola, kereskedelmi iskola kifejezés; jó a mezőgazdasági iskola megjelölés is, de csak „gazdasági“ jelzés nem elegendő, mert ez alatt többfélet kell érteni. A gazdasági szakoktatás tervezett törvényhozási rendezése alatt: a mezőgazdasági-, ipari- és kereskedelmi iskolák ügyét fogják megvitatni, nemcsak a „gazdasági“ iskolákét.

Iskolánk neve is hosszú, ezért rövidítést kíván. A „nép“ szó használata sem teljesen indokolt, mert kissé már elavult. Ma már elemi iskolát, tanítót mondunk, csak kevésszer néptanítót. Néptanítónó kifejezést pedig egyáltalán nem használunk. Az önálló gazdasági népiskola ezek szerint lehetne egyszerűen: *Mezőgazdasági iskola*.

Tudjuk mi a községi és mi az állami iskola, mégis községi iskolákkal kapcsolatosan gondnokságot és gondnoksági elnököt, nem pedig iskolaszéket mondunk. Tanfelügyelőségi iskolalátogató, ujabban tanulmányi felügyelő helyett többen szívesen használják a szakfelügyelő kifejezést. Mezőgazdasági szakiskola helyett sokan még mindig a földműves iskolát értik és mondják is olyan helyen, hol téli gazdasági tanfolyam van s iskoláinkat nyári gazdasági iskolának minősítik, ugyanakkor a vándor főzési tanfolyam fiatal óraadóit tanárnóknak nevezik. stb.

A szabatoság beszédünkben, tanításunkban és írásunkban is fontos kellék. Fontos az elnevezések és fogalmak szabatos megjelölése, a helyesebb szavak használata. Ezért legyünk mindig szabatosak.

ISKOLÁINK ISMERTETÉSE.

12. DUNAFÖLDVÁR.

Dunaföldvár nagyközség Tolna vármegye dunaföldvári járásában, közvetlen a Duna mellett fekszik. Lakóinak száma a legutóbbi népszámlálás szerint 12,000. Határa 20,000 kat. hold. A birtokmegoszlás jó, mert uradalom nincs, a földek mind kisgazdák kezén vannak s apró, még tagosítatlan állapotban.

Dunaföldvár lakóinak főfoglalkozása a földművelés, állattenyésztés, kertészet, szőlő- és gyümölcstermesztés. Különös szeretettel

pedig 18,000 aranykorona készpénzt adott. A 18,000 korona nem volt elég az építkezésekre és beruházásokra, így az iskolának később kölcsönt kellett igénybe vennie. Tartozását aztán saját erejéből fizette vissza.

Az iskola gyakorlóterületén először csak egy tanterem és egy munkaterem épült fel a fiúk részére, míg a lányok a községben bérelt helyiségben nyertek 1926-ig oktatást, mikor részint államsegéllyel, részint pedig a

Az iskola főépülete.

foglalkoznak a szőlőműveléssel és a konyha-kertészettel. A saláta és spenót termelése révén a budapesti piacon is nevet szerzett már Dunaföldvár. Kereskedelme és forgalma is élénk, különösen mióta a dunai híd megépült, mely összeköti a Dunántult az Alfölddel.

A dunaföldváriak az elsők között voltak, kik az önálló gazdasági népiskolát megszervezték. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium Tolna vármegye tanfelügyelőjéhez intézett 904/1901. sz. leiratára a község 1901. év február hó 25. napján tartott rendes képviselőtestületi közgyűlésen egyhangú határozattal mondotta ki az önálló gazdasági népiskola felállítását s céljaira 20 kat. hold földterületet, az építkezésekre és beruházásokra

község hozzájárulásával fölépült a lányok oktatásához is szükséges tanterem és munkaterem. Ugyanakkor kibővítést nyert a fiúk tanterme is. A régi tanterem egyrészéből irodahelyiség lett és új, tágas borház is épült. Az új tantermet, irodahelyiséget és pincét az iskola már saját erejéből rendezte be. Tanügyi célt szolgál tehát: 2 tanterem, 1 munkaterem és egy irodahelyiség. A tanulók létszámára való tekintettel nagyon szükséges volna még 2 tanterem építése, hogy az I. és II. osztályok párhuzamosíthatók legyenek, továbbá hogy a háztartás gyakorlati tanításához az iskola helyiséghez is jusson. A tanügyi épületekkel egy fedél alatt van az igazgató három szobás lakása, mellékhelyiségekkel ellátva.

Az épületek egyszerű, de tartós kivitelben, a célnak megfelelően készültek és gondozottak. A jellegzetes helyi építkezési szokás a szemléltetőre kellemesen hat. A további építkezéseket és az iskola fejlesztését itt is az anyagiak hiánya késlelteti. A főépület előtt csinos, parkszerű kert, sok virág, az épületek mellett és az udvaron lombos fák és gondozott élősövények vannak és teszik nivóssá a környezetet.

A beiskolázási adatok az utóbbi 5 évben a következők:

kus. A növendékek kedvvel és szeretettel járnak az iskolába, így a birságolás aránylag kevés. Sok tanulóból ügyes vincellér, még többől jóhírű kertmunkás és kertész lett, a leánytanulók kézimunkájukkal mellékkereset-höz juthatnak, így az iskola elvégzésének szükségessége már a köztudatba is mélyen begyökeresedett.

A téli félévben különböző tanfolyamok tartásával igyekeznek a tantestület a tanulók kezűgyességét fejleszteni. Minden év telén rendez az iskola a fiúk részére kosárfonó- és

Gazdasági udvar.

tanév	fiú	leány	összesen
1931/32.	101	119	220
1932/33.	146	181	327
1933/34.	171	215	386
1934/35.	195	230	425
1935/36.	201	274	475

A beiskolázás jó, a tanulók a nyári félévben 12 csoportban nyernek osztályonként heti egy fél napon 5 órai, a téli félévben pedig 6 csoportban heti 2 félnapon át 10 órai oktatást. A nyári félévben az oktatás különösen gyakorlati, s a tantestület munkássága odairányul, hogy az elméletben tanultakat szemléltesse, bemutassa, jól begyakorolja, ezzel a tanulók gazdasági ismereteit maradandóbbá tegye.

A tanulók vallása 98%-ban róm. katoli-

seprűkötő, tengericsuha fonó-, a leányok részére pedig szabás-varrás- és szövő tanfolyamot. A tanfolyamhoz a nyers anyagot az iskola adja, a készült tárgyak felét megkapják a növendékek. A tanfolyam egyik eredménye az, hogy Dunaföldváron már kevés az olyan földmivelő, aki ne tudna jól kosarat kötni. Minden család a saját kosárszükségletét a téli hónapokban már háziiparszerűleg készíti el. Tekintettel arra, hogy igen sokan kereskedéssel is foglalkoznak, az elkészült kosarak évente számottevő mennyiséget tesznek ki. Szőlő- és gyümölcsstermésüket a dunaföldváriak a közvetítő kereskedelem lehető kizárásával maguk viszik ugyancsak kosarakba csomagolva értékesítésre.

Tanfolyamokat az iskola nemcsak tanít-

ványainak és a jelentkező kisközségeknek, de a néptanítók számára is éveken át tartott. Ilyenmű tevékenységével már száz gazd. irányu továbbképző népiskola részére nyújtott szak-képzett tanerőt, és ezzel hozzájárult különösen a Dunántul agrár-kulturájának emeléséhez.

Az iskola és gyakorlóterülete a községtől nyugatra, a központtól 2, a vasuti állomástól fél km távolságra fekszik. Területe $20 \frac{250}{1000}$ hold. Minősége fekete homok, néhol futóhomokkal. Az igaerő jobb kihasználása és takarmánytermelés céljára az iskola a

és 1 kat. hold 820 □-öl belseg.

A 20 kat. hold 250 □-öl belse terület zavartalan használata telekkönyvileg is az iskola javára van biztosítva. Üzemterve 1909. évben már lényegesen megváltozott, legújabb üzemterve pedig jóváhagyás előtt áll.

A szántóföld négyes vetésforgó szerint van hasznosítva, lucerna forgón kívül van. Búzából a Székács 1055. számot termelik, mely az iskola homokos talaján jól bevált. Tíz évi átlagtermés volt: búzából 12 q, rozsból 12 q, árpából 11 q, zabból 9 q és tenge-riből 20 q csővesen. Az iskolának fő jövedelmi

Fejési gyakorlat.

község jóváhagyásával 1908-ban haszonbérbe vette a közalapítványi uradalom tulajdonát képező s a község belterületén fekvő $8 \frac{422}{1000}$ hold földbirtokot évi 680 korona bérösszegért 24 évre. Ezt a bérletet az 1923. évben az OFB elvette az iskolától és házhely céljára parcellázta ki. Kárpótlásul az 1924. évben a község adott az iskolának saját földjéből 10 kat. holdat feles haszonbérletre. Ez a feles föld közvetlenül az országút mellett, az iskolától mintegy 4 km távolságban fekszik. Minősége jó vályogtalaj. Az iskola jelenlegi összes területe tehát 30 kat. hold, 250 □-öl,

Művelési ágak szerinti felosztása: 25 kat. hold 390 □-öl szántó, 2 kat. hold 564 □-öl szőlő, 1296 □-öl kert, 400 □-öl illetményföld

forrását a szőlő képezi, mivel ennek termése mind eladásra kerül. Évi átlagos termés 68—70 hl bor és átlag 6—8 q csemegeszőlő. A bor eladása rendszerint az első fejtés után történik.

Az iskola eredeti 1116 □-öles faiskolája talajuntság miatt megszűnt s most egy új faiskola van alakulóban 600 □-öles területen 6, egyenkint 100 □-öles táblára osztva. Szaporításra kerülnek az almás és csonthéjasok. A növendékek minden évben kapnak gyümölcsfa oltványokat ajándékba. Ez idő szerint a faiskola készlete csak 61 drb anyafa, 483 szemzés, 203 oltvány, 1408 csemete és 121 gazd. fa, melynek évről-évre forgó szerint számukban emelkednek. Külön gyümölcsöse

az iskolának nincs, hanem az utak mellett s a mezőgazdasági táblák között vannak gyümölcsfa sorok, melyek a szükséges ojtógalyat és szemzohajtást szolgáltatják, termésükkel pedig a jövedelmet emelik.

Konyhakert céljára jelenleg a régi faiskola területe szolgál. Ebből 50 []-ölon egy 3-as konyhakerti forgó van bemutatva. A többi táblákon pedig olyan konyhakerti növényeket termelnek, melyek a szárazságot jól tűrik, mert az öntözés a kút távolsága miatt nehéz.

Az iskola igaerő-szükségletét egy pár igásló fedezi ugyan, de ezenkívül tartanak még 1 drb kisebb lovat is, mely mindennap a tejet szállítja, a postát és szükségleteket kihozza, továbbá könnyebb gazdasági munkákra is fölhasználható. Haszonállat-állománya jelenleg: 3 drb bonyhádi tájfajta tehén, 3 drb növendék üsző, 5 drb sertés. Anyasertések jelenleg selejtezés miatt hizlalásra kerültek, így újak beszerzése van folyamatban.

Baromfi-állománya: 26 drb vörös izlandi és magyar keresztezésű tyúk, 45 drb növendék. A tyúkok 1935. évi tojáshozama átlag 126 drb tojás volt.

Az iskola összvagyon: 45,304 P 78 f; ebből tanügyi vagyon 19,475 P 56 f, gazdasági vagyon 25,829 P 22 f.

Az 1934. évben a gazdaság tisztajövedelme 677 P 75 f volt, melyből 1 holdra 30 P 80 fillér, a tőke kamatozásra 2·7% esik.

A tisztajövedelem a tanügyi szükségletek fedezésére szolgál, mert a dunaföldvári iskola is kezdettől fogva azok az iskolák közé tartozik, melyek kis gazdaságuk jövedelméből tartják fenn magukat.

A iskola első igazgatója's tulajdonképeni megalapítója néhai Butyka Károly volt, ki vasakarattal fogott az iskola megszervezéséhez s noha sok ellenszenvvel találkozott, mégis szívós kitartásával legyőzte az iskola ellenzőit s rövid idő alatt azokat az iskola barátaivá tette. Butyka Károly áldásos munkálkodását nem sokáig folytathatta, mert 1907. júl. 17-én rövid betegség után 30 éves korában elhalt.

Utóda és az iskola jelenlegi igazgatója *Kápolnai József*, ki közel 30 éve áll már az iskola élén. A községi képviselőtestületnek

választott tagja, tanulmányi felügyelő. Munkatársai: *Novák György*, özv. *Györkös Sándorné* és *Korompai Lászlóné* kartársaink.

Itt teljesített szolgálatot néhai *Györkös Sándor* közismereti tanító, továbbá *Horváth Ferenc* és *Németh Béla* kartársaink is.

A dunaföldvári iskola multja és sikeres működése révén nemcsak a Dunántulon, de az országban is szép hírnevet szerzett, s hozzájárult intézményünk megbecsüléséhez.

Nemzetközi Baromfikiállításán iskolánk közül a szeghalmi iskola 3 drb rhode izlandi tyúkot, a ceglédi gazd. népiskola 1 drb rhode tyúkot, 2 drb pekingi kacsát és 1 drb bronzpulykát, míg a csongrádi gazd. népiskola 2 drb tyúkot, 2 drb pekingi kacsát és 2 drb nemesített magyar ludat állított ki. A szeghalmi iskola tyúkjával egy I-ső díjat és egy fízsteletdíjat, a ceglédi iskola a kacsáival két II-ik díjat és egy fízsteletdíjat, a csongrádi iskola kacsáival két I-ső díjat és egy fízsteletdíjat, a lúdjaival szintén két I-ső díjat és egy aranyérmét nyert.

HIVATALOS RÉSZ.

41.178/1936. szám.
V/2. ü. o.

„A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi miniszter **Gáspár János** egri és **Igonda János** hevesi önálló gazdasági népiskolai megbízott igazgatókat, igazgatói alkalmazásukban megerősítette.“

Budapest, 1936. évi január hó 20-án.

A miniszter helyett:

Dr. Szilly Kálmán s. k.
államtitkár.

GÉHER LAJOS

gazd. népiskolai orsz. szakfelügyelő

TÁJÉKOZTATÓ A GAZDASÁGI IRÁNYU TOVÁBBKÉPZŐ NÉPISKOLÁK SZERVEZETE-, TANTERVE- ÉS ÜGYVITELÉRE című

könyvet, mely órarend, tanmenet és üzemtervi mintákat is tartalmaz, 2 P-ért bérmentve megküldi

Nemzeti Sajtóvállalat könyvkereskedés.
Szeged, Kárász-utca 3. sz.

Üdülőházunk.

Legutóbbi közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján Üdülönk építető-bizottsága 1935. év őszén a bővítési munkálatokra egy helybeli építőmesternek 1363 P költséggel megbízást adott. Az üdülő még az ősz folyamán kettő drb 2 ágyas szobával bővült, így most 5 szoba 2 ágygal, 2 szoba 1 ágygal és egy pótágy — a tavasszal történő asztalos stb. munkák bevégzése után — május elsejére a fürdővendégek rendelkezésére áll.

Nem lesz talán érdektelen, ha a fentebbi értesítéssel kapcsolatban röviden ismertetem a fürdő keletkezését és azóta nyert orvosi tapasztalatokat.

1925. októberében 1090 m. mélységből, 73 C° foku hőforrás tört fel, 28 m. magasra. Ez az u. n. 1. számú kút percenként 1600 l. gázosvizet ad. Balneológiai jelentősége konyhasó, jód, bróm és hidrokarbonát tartalmában van. A kút napi termelése 2,400,000 liter víz és 3600 m³ gáz.

A 2. számú kút az előbbtől alig 200 méterre 2032 m. mélyből 1931. év februárjában tört fel. A furó talpán a mélyben 127.5 C° fokot mutatott a hőmérő. A feltörő víz fent 78 C° fokos. A víz szárazanyag és gáztartalma nagyobb az első számúénál, egyébként ugyanazon anyagokat tartalmazza.

A két kút naponta 7000 m³ földgázt ad. Az elektromos központ által fel nem használt gázt a vasuti állomás közelében épített gáz-sűrítőtelep 25 atm. nyomással vasuti tartálykocsikba és 125 atm. nyomással acélpalackokba sűríti és a Máv a személykocsik világitására használja. Vásárolják a palackokba sűrített gázt ipartelepek, laboratóriumok, vegyészeti gyárak s magánosok is. A gáz hatásfoka 8000 kalória, a legjobb poroszszenével egyenlő. A víz által naponta szolgáltatott hőenergia 3 vagon poroszszenével egyenlő.

Balneológiai szempontból a víz elsőrendű gyógyviz. Alkalikus, jódos, brómos, rádiumos hévvíz. A hazai hasonló hőforrások megközelítőleg sem érik el azt a töménységet és gyógytartalmat, melyekkel a szoboszlói gyógyviz rendelkezik. A külföldiek közül Viesbaden, Baden—Baden, Lipik, Csiz, hasonló anyagokat tartalmaznak, de összetételük eltérő.

A vizet az első évek tapasztalatai után mindinkább a gyógyító munka szolgálatába állították. Csodálatos eredményeket értek el fürdő és ivókúrákkal.

Az elmúlt esztendő orvosi megfigyelése szerint 62 fajta betegségnél nyújtott gyógyulást, tartós javulást és enyhülést.

Ivókúrákban gyógyhatását hidrókarbonátok, jód, bróm és konyhasó tartalmánál fogva fejti ki, de vas, kalcium, magnézium, alumínium és kovasav tartalma is támogatja fentieket a kedvező hatások kifejtésében.

A víz alkalmas az emésztőszervek tevékenységének fokozására, a belső kiválasztó mirigyek működését serkenti. Légzőszervek idültiségre hajló vagy idült hurutos bántalmai kezelésére. Jód tartalmánál fogva golyva megelőzésére, gyógyítására, mirigyduzzanatok kezelésére. Gyulladásra való hajlam leküzdésére.

Alkalikus voltánál fogva kiválóan alkalmas hurutos nyálkahártya-öblítésre, garat-orrfürdő, belégzés (inhaláció) alakjában, és beöntésekre.

Fürdőkúrákban nemcsak hófoka által, de a bőrön áthatoló alkatrészei folytán kiváló gyógyeszköze az ízületi megbetegedéseknek, reumatikus bántalmaknak, ideggyulladás, zsá-bák, szervi és működési idegbetegségek különböző alakjainál. Bénulások, tabes, gyermekparalízis eseteiben meglepő eredmények voltak megfigyelhetők.

Csontsérülések, törések, ficamok, zúzódások, köszvény, skrofulózis. angolkór és számos egyéb kórformákhoz hasonló betegségek-nél sikerrel használható.

Különös figyelmet érdemelnek a nőgyógyászati megbetegedéseknél elért kiváló eredmények.

Különböző — nem fertőző alapu — bőrbetegségek, pikkelysömör, neuroderma, idült eccéma, egyedüli hazai gyógyfürdő helye Szoboszló.

E komoly fürdőorvosi megállapítások alapján azt vélem, teljesen igazolva van a Molnár Sándor kartársunk indítványára létesített üdülönk. De anyagi oldalát tekintve sem látszik rossz üzletnek. Az üdülő telkének mai forgalmi értéke □ ölenként 10 P annak idején kifizetett 4 pengővel szemben. Az évről-évre emelkedő telekárak és folyton szaporodó

szebbnél szebb — különböző társadalmi egyesületek és magánosok részéről épített — üdülők, villák, szállók, mind megannyi helyes előrelátása e fürdő emelkedő jóhírnevének.

Közben a fürdő is fejlődik fokozatosan. Kora tavasszal a meglévő medencék mellé 2 új fedett gyógymedence épül, így 7 medence lesz. De kell is, mert a nyáron volt nap, amikor 3000-en fürödtek.

Légzőszervi betegek részére az inhalatorium is elkészül.

Jelen beszámolómat azért irtam meg:

1. A közgyűlésen idő rövidsége miatt elmondani módomban nem volt.
2. Kinek-kinek módja legyen a fenti betegségek közül számára a legalkalmasabbnak látszót kiválogatni („jogcimül“) és jöjjön Üdülőkbe üdülni, mert az is csak a látogatottságtól üdül és virul.

R-r.

Levél a szerkesztőhöz.

Kedves Barátom!

Ha most, mint nyugdíjas, visszagondolok az én írói és egyesületi tevékenységemre, rá kell jönnöm, hogy nagy ideálista voltam. Nem elégitett ki, hogy pályám egzisztenciát biztosít. Események állottak célkitűzésként előttem. Fizetésünk rendezését kívánókkal szemben én erkölcsi javakért harcoltam azon kétségbevonhatatlan igazság alapján, hogy társadalmunk kvalifikáció, hivatal és hivatali tekintély szerint rétegekre tagozódik, csak erkölcsi eredmények és vívmányok biztosíthatják és alapozhatják meg az anyagi átcsoportosítást s a VI. fizetési osztálynak újból való megnyitását. E tekintetben legfontosabbnak látván a címkérdés rendezését. Rájöttem azonban, hogy egyedül nem az akadémiai, de még az egyetemi végzettség dupla doktorátussal sem hozhatja meg a tanári címet. Ennek másik elengedhetetlen kelléke: a gazdasági népiskola reformja.

Akár mennyit szónokolnak a demokratizmus gyönyörűségeiről, a büszken magyar paraszt a maga szűkebb környezetében urhatnám, csak önzésből demokrata, de lelkében a legnagyobb arisztokrata. A magyar parasztnak a demokratizmus csak üres frázis a szájában, eszköz a kezében, hogy őt is észrevegyék s bizonyos vonatkozásokban érvényesül-

hessen. Csak addig szidja az urat és hivalt, míg maga vagy kitanított gyermeke részére valami hivatalfélét ki nem demokratáskodott s akkor az azonos érdekek alapján hallgat, vagy most már „belülről“ szónokol kifelé. A magyar parasztnak, de általában az egész közvéleménynek ezen arisztokratikus gondolkozása és kényes ízlése szempontjából kell elbírálni a gazdasági népiskolát s annak reformproblémáit.

Az elemi iskola a közvélemény előtt becsesebb, szimpatikusabb, érdekesebb, mert oda úr, kereskedő, iparos, gazda gyermeke is jár. Eme társadalmi réteg vagyis az intelligens és intelligensebb, anyagilag jobban szituált szülők gyermekei emelik az elemi iskola színvonalát. Ugyanezen okból a belvárosi iskoláknak nagyobb a becsese, mint a város periferiáin működőké, mert ezekben már a proletár elem dominál. Az elemi iskola tanuló-anyagának színét, javát felszívják a középiskolák, a polgári, kereskedő és iparostanonciskola. Hogy a tanuló-anyag minősége, születést és származást tekintve, mily nagy mértékben befolyásolja az iskola és tanári tekintélyt, igazolja az, hogy majdnem azonos képzettségek dacára, különbség van — a társadalom tesz finom megkülönböztetéseket és elskatulyázásokat — a középiskolai, tanítóképzőintézeti, polgári iskolai tanárok és ugyanezen iskolák tekintélye és értékelése között.

Az ismétlődő iskolának — mely kifejezésről a nagyközönség a gazdasági népiskola radikális megreformálásáig leszokni nem fog — éppen azért nincs tekintélye, mert abba, különösen városokban, 100%-ig a proletár elem, foglalkozásra nézve: szolgáló, bejáró, kanász, rikkancs, boltiszolga, kifutó, malterhordó, népzeneész marad vissza, közé vegyülve, de származásával a minőségen nem sokat javítva, az iskola tekintélyén nem sokat emelve, kevés törpebirtokos és még kevesebb kispolgár gyerek. Ez a nem odavaló, a társadalom legalsóbb és leglenézettebb rétegét képező proletár elem teljesen lehetlenné teszi a szaktanítás bármilyen szívós és magasfoku képzettsége dacára is a tanári cím megadását. Mert nem szabad önmagunkkal szemben elfogultnak lenni, nem az a lényeg és a fontos, mi hogyan bíráljuk el önmagunkat, iskolánkat és tanulóanyagun-

kat, hanem az, hogyan bírálják el mások. Mi sajnálhatjuk a társadalomnak ezen szegényeit, mindenki a legszebben, a legszibbemarkolóbban beszélhet róluk és rólunk, emberfeletti munkásságunkról. Nem szabad azonban elfeledni, sőt a hangsúly ezen van, hogy a tanári címet bizonyos nimbusz övezi. Ez a szó, hogy „tanár“ emelkedettebb úri fogalmat jelent, amit nemcsak iskolai végzettségnek, úri embernek, modernnek, ruhának, hanem az iskolának és tanulósergnek is reprezentálni kell. A tanári címet nem lehet elközönségesíteni. Iskolákban a tanári címet minden reprezentálja, csak az a hatóságilag bekényszerített, teher-tételként szereplő proletár tanulóserg nem. Falusi iskoláinknál talán valamivel kedvezőbb a helyzet.

Demokratizmus ide, vagy oda, az emberek a formáknak és külsőségeknek a hivei, abból következtetnek és ítélnék meg mindent, még a lényegét is. Nézd csak egyes iskolák tanulóit, vagy hogy a közönségnek jobban tetszik hallgatóit, milyen nyalka, nyakkendő-s legények. Mondja is mindenki, mikor látja a szép monumentális épületet, a csinos hallgatókat, — ez aztán az iskola. A mi nebulóink pedig, mert rongyosak — ismétlősök.

Ez a nagyizolás és csak a külsőségektől való meghatódás, az emberi természetben rejlő hiúság és pszichológiai jelenség, melyet belőle kiirtani soha sem lehet.

Minek adminisztrál a gazdasági iskola 5—600 tanuló. Nem mennyiségre, hanem minőségre kell dolgozni. Selejtezze ki a gazdasági népiskola magából a proletáriátust, megmarad az értékes és elit elem, a beiskolázási nehézségek a gazd. iskolával szemben megszűnnek, a hatóság és az egész közvélemény egész más szemmel nézi ezt az iskolatípust. A proletárok gyermekei pedig visszamennek a lakásukhoz legközelebb eső elemi iskola ismétlőjébe s ezzel a szelektálással a gazdasági iskola ismétlő és proletár jellegét lerádván magáról, a szó legnemesebb és legvalódibb értelmében a kigazdák iskolájává válik. Meg lehet ezt csinálni és próbálni egyelőre kísérletképpen 10 iskolánál.

Ez a tanulóserg érdemes és méltó lesz arra, hogy oktatói hivatalosan tanároknak neveztesse, mert akkor már a nagyközön-

ség is tud disztingválni a gazdasági népiskola és ismétlő között.

Az én nézetem tehát mindig az volt, hogy iskolánknak a proletár ismétlőből való kiemelése a legfőbb és legelső feladat, amely selejtezéssel érhető el. Mert csak így megnemesedett iskola tudja a kigazdaképzés sürgős problémáját gyökeresen megoldani s nekünk a megbecsülést megszerezni.

Mivel ilyen tendenciát felcsillani nem láttam, nem csoda, ha elcsüggedtem, elhallgattam, az egyesületi tevékenységgel szép lassan és észrevétlenül felhagytam, cikkeket sem írtam. Ez volt tehát hallgatásomnak igazi oka.

Hogy pedig a főigazgatóság keretén belül milyen helyet kap a gazd. iskola, azt még nem tudjuk. Reméljük, hogy iskoláink szerkezeti gyökeres megreformálásának ügye már most sorra kerül s iskolánknak az ifjuság alaposabb kiképzésének nyújthatásával az új reform megbecsülést és nívót szerez. Ha ez a nagyobb és lényegesebb változás most be nem következne, annak 15—20 év múlva feltétlenül be kell következnie.

Adja a jó Isten, hogy mindnyájan megérjük.

Eger.

Barátod és hived:

Király Ferenc.

FONTOS GAZDASÁGI KÖNYVEK!

A sertéspestis

és az ellene való védekezés 48 old. ára 2— P

Állatvászár és állatszavatosság 80 „ „ 1.50 P

Megrendelésre bérmentve küldi:

Dr. FISCHER DEZSŐ állatorvos, SÁROSPATAK.

Hogyan lehet olcsón és biztosan a homokon is füvesíteni? Erről ír a MEZŐGAZDASÁG decemberi száma. Cikkeket közöl még a gyomos legelőről, a tehének helyes takarmányozásáról, a csicszeriborsó fontosságáról a homokgazdálkodásban, a multévi fagykárokkal kapcsolatos tanulságokról, az öntözés jelentőségéről a növények táplálkozásában stb.

A dúsan illusztrált szaklapból a „MEZŐGAZDASÁG“ kiadóhivatala, Budapest, Földmívelésügyi Minisztérium készséggel küld díjtalanul mutatványszámot.

Nemzeti kincsünk.

Csonkahazánk vérző határain belül, ha számba vesszük a világháborúban elveszett sokféle óriási értékű nemzeti vagyonunk elpusztulásait, mindezek mellett meg kell azonban állapítanunk, hogy a jövő reménységeinek alapjait biztosító kincsünket: nemzetünk ifjúságát teljes tiszta érintetlenségében sikerült a boldogabb jövő számára átmentenünk.

Ma, amikor a haladó kor szelleme nemcsak Európa, hanem a többi világrész összes népeinek minden társadalmi osztályának soraiba a létküzdelem jelszavába bepólyázva a felvilágosodottság piruláját két kézzel osztja szét, melyeknek erjesztő csirái végzetes hatásukkal egyik napról a másikra ezredéves tradíciókat porlasztanak semmivé s teremtenek a figyelmes megfigyelő szemében oly összevisszaság látszatot, melyből úgy látszik, hogy már nincs is többé kivezető út. Igen örvedetes dolog azonban, hogy e zürzavaros állapot csak látszat, mert örök igazság az, hogy a „természetben nincs ugrás.“ Ez a látszólagos zür-zavar mind csak a bekövetkezett kór-szellemhez való igazodás, melyet emberi erővel feltartóztatni azonban nem lehet, csak átformáló erejét kívánatos és lehet is irányítani az összesség, a nemzet érdekében, annak javára és boldogságára.

A mai kor szelleme az, mely eljuttatott bennünket az élet harcában a nemek harcáig. A nő helyzete a társadalomban egy emberöltő alatt oly nagyot változott, hogy hasonló iramu változást századok nem eredményeztek. Ez a változás a nemzet értelmi gerincét alkotó középosztályban a multhoz viszonyítva a legnagyobb. Itt, erre már azt mondhatjuk, hogy a nő és férfi létküzdelme őket teljesen egyenlőekké tette. A felsőbb társadalmi osztályokban még a nő helyzete — anyagi függetlensége folytán — a multtal szemben sem ment át oly mély változáson, mint a közép, az úgynevezett értelmiségi osztálynál, ahogyan már bekövetkezett, de hihető az is, hogy itt ép az anyagi függetlenségből fakadó helyzet fog a haladókor következményeinek megfelelően nagyobb lendületű iramot diktálni a bekövetkező időknek. A tömegeket alkotó osztályokban a nő helyzete — anyagiak okából — már

nem valószínű, hogy kitöréssel jellegű változásokra vezessen, mert itt a nő helyzete évezredek óta eléggé kiegyensúlyozott volt, mit a mi édes magyar nyelvünk a feleség megjelölésével, a feleségiség fogalmával oly találon fejez is ki.

A fejlődés alapján előállott nemek harcában a nemzet jövőjét alkotó családi boldog élet szent nevében nemzeti kincsünknek az ifjúságnak erkölcsi és vallási nevelése mellett feladatunk annak kenyérkereseti lehetőségét és a boldog házaseletet lehetővé tenni, ennek útjait egyengetni. E hármason vezetni az ifjúságot mindenkinek szent kötelessége.

Az elemi tudás, nyújtását minden téren jól megadják a népiskoláink, de a 12 éves zsendülő kora gyermek nyiladozó magasabb értelmi fokával, midőn kilép az életbe, ott többnyire vezető nélküli önnevelését jól-rosszul folytatja maga az élet. A mozi, a színház, a sport, a tánc, a társaság, a mulatságok, olvasmányok, a családi és egyéb környezet mind-mind nevelő, ami a nyiladozó életnek az öt érzékszervén keresztül hathat a lelkére, tehát nemcsak tudást nyújt, hanem egyben nevelést is ad. Ez az élet nyújtotta nevelés ma már a felsőbb- és középosztályaink ifjúságának életében iskolailag azt mondhatjuk tervszerűen megszervezett. Itt is a fiúnevelés öntudatosabb, tervszerűbb, mint a női. Az iskolán kívüli családi és környezet nyújtotta életnevelés a fiúra vonatkozólag realisabb, gyakorlatibb, a női nevelés azonban ma is jobbra még mindig érzélgős és naiv, sokszor áltató.

De mit mondhatunk a köznépnak az iskolából kilépő 15 éves kort betöltő további neveléséről? Nem sok jót! Családi nevelés, élethivatásra való nevelés, családiélet boldogságra való nevelés? Nagy és fontos kérdések. De sajnos ezeket a család nem igen tudja ma megadni, hisz annak idején ő sem kapta meg senkitől. Szándéka tehát bármily tiszta és nemes is e dolgot illetőleg s ha itt-ott van is némi jó eredménye e nevelési rendszernek, ez az édesanyai szeretetből fakadt tudatalatti ösztönös nevelés csupán. A továbbképző iskolai nevelés időbeli hiány miatt, továbbá a tömegoktatás jellege folytán is csak nagyon felületes és korlátozott, inkább csak hevenyészett jellegű lehet. A tizenkét éven túl, tehát

a tömegek nevelése, az adott véletlen környezet nyújtotta nevelésre támaszkodik főképpen. A fiúk, mivel a levante oktatással bizonyos függésben vannak, egy intézménnyel, egy-egy irányító felvilágosítással még egy halványjellegű úgynevezett: aranyfüst-szerű több nevelésben részesülnek nagykorúságukig, de bizony a leányok nevelésénél ez is hiányzik. A leányoknál a továbbképző oktatással a nevelés tulajdonképpen befejeződött annyira, mint ahogy nálunk mondja a nép: az iskolát a gyermek nem elvégzi, hanem „kivégzi”. Pedig a „kivégzett” iskolai oktatás és nevelés után volna még csak nagy szükség arra, hogy népünk leányifjúsága ön- és továbbnevelése ne szakadjon meg, a kenyérkeresete pedig tudással biztosítsák és ezekkel boldog házassága is lehetővé válhassék. Ifjúságunk, nemzeti kincsünk érdekében tehát fel kell készülnünk e nagy munkára is!

J—nő.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

W. G. tanítónő Korogy. Japán tanította meg Európát arra, hogy lehet egy szál virággal is ünnepi kangulatot teremteni. A szépen és stílusosan megterített asztal első pillantásra elárulja, hogy milyen idényben vagyunk. A virágdisz ne nyuljon magasra s alkalmazkodjék a porcellán és abrosz színéhez is. — Ma már az egyes terítékekre egy-egy rózsát, szegfűt vagy ibolyacsokrot helyezni, divatját multa dolog lenne. De ha van néhány szép, márkás porcellánfiguránk vagy szép színes, csiszolt biedermeier poharunk, ezeket szintén izléseesen elhelyezhetjük az asztalon, ezek a virágdisz mellett is nagyon emelhetik asztalunk összhangzó szépségét. — Az asztaldisznak mindig alkalmazkodnia kell az idényhez és az alkalomhoz is. A karácsonyi asztalt fenyőgallyakkal díszítjük, közéjük fenyőtobozba elhelyezett gyertyát, mandarint, aranyozott, ezüstözött diót helyezünk el. — Husvétkor pirostojással, barkával díszíthetjük az ünnepi asztalt. — Ötlelesen alkalmazkodva mindig és minden ünnepi alkalomhoz. Nagyobb vacsorákhoz meglepően hatnak a gyümölcsökből és levelekből összeállított asztaldíszek. — Például almából, körtéből, narancsból, szivából, összibarackból, különböző színű szőlőfürtökből, amelyeket válogatott levelekre fűzések alakjában rakunk ki, vagy ép az asztal közepén halmozunk fel

ötlelesen és izléseesen. Az ily dísz is színpompás látványt nyújt a szemlélőnek. — Ha vannak kares — ezüst — vagy kristály gyertyatartóink, ezekbe csavart gyertyákat teszünk, ezeket meggyújtva igen ünnepi hatást évünk el velők, mert a gyertyafény a legpazarabb villanyvilágítási fényhatást is csak emelni, fokozni fogja. Az angolos, abrosz nélküli terítés háboru utáni divatja, elsősorban kitűnően gondozott tükörfényesre csiszolt, fényezett asztallapot kíván meg, ezenfelül megfelelő csipketerítők alkalmazását is megköveteli.

N. V. tanítónőnek, Hőslelle. A dália ősszel lemetszett szárrésze a lefagyás után nem szárad ki kellőleg, zölden marad és sok benne a vízrés. A dália szárrészének lefagyása után célszerű megvárni, amíg a földfeletti része némileg elszárad a növénynek. A földből kiásott dália gyökereket (gumókat) is a kiszedés után, a földet róla csak részben lerázva, először 2—3 napig napsütésen, de fedett, esőtől védve tartjuk, fonyasztjuk és nem nedvesen rakjuk a telelő helyére. A pincébe a polc nem alkalmas a gumóknak, hanem a pince földjére deszkákat rakunk, a virággököreket egymáshoz közel szorítjuk a deszkára rakásnál és nyirkosságtól óvjuk. Tanácsos a dáliagumók óvatos leszedése a polcokról, lerakását a pince földjére helyezett deszkákra, jó szorosan összerakása és a penész ellen beható kénezés a pince alján. Így a dália szárrészek penészedése megszűnik, a gumók a romlásától, penésztől menekülnek és tavaszkor egészségesen áttelelt dáliákat fog kiültetni.

Iskolák! Hivatalok! Vállalatok!

Egy leírásról több ezer példány sokszorosítható az

Express gyorsokszorosító

készülékkel, pár fillér költséggel!
3 nagyságban készül és az ára:

levelezőlap nagyságban . 28.— P
1/4 íves nagyságban . . . 48.— P
1/2 íves nagyságban . . . 65.— P
teljes felszereléssel.

Felvilágosítás:

JEREMIÁS JENŐ, Bpest, Podmaniczky-u. 61.

A gyöngyösi áll. önálló gazdasági isk. ajánlja

tisztán kezelt, jóminőségű, fehér borait. Kölcsönhordók 61,5, 100, 227, 234, 516 liter stb. nagyságban állnak rendelkezésre. A bor ára a napi ár szerint változik, de mindenkor jutányos, sőt a minőséget tekintve, mindig olcsó.

Főpénztáros közleménye.

Számlakivonat 1936. évi január 18-i zárlattal. Akiaknak a neve nem fordul elő, azoknak ezidőszerint tartozásuk nincs. Tisztelettel kérem az igazgató urakat, sziveskedjenek az iskolai előfizetési díjakat mielőbb beküldeni.

Alexy Pál	193'33	182'33	Coriáryné O. A.	19'18	19'18	Szabó Sándor	4'—	4'—
Andor Ferenc	12'—	12'—	Klenner Blanka	2'—	2'—	Szalay Rózsa	31'69	31'69
Antalóczy Etelka	12'—	12'—	Krafcsik Gábor	18'46	18'46	Szemerédy János	12'—	12'—
Balatony Béla	23'20	23'20	Kristófné P. M.	31'30	31'30	Szentirmay József	4'—	4'—
Báthor Margit	2'—	2'—	Kurucz né D. E.	12'—	12'—	Szentirmay Kálmán	4'—	4'—
Bedross Ilona	7'—	7'—	László Béla	127'96	127'96	Szép László	2'—	2'—
Belle Lajos	19'45	19'45	Lehoczky Magdolna	4'—	3'—	Szijiné N. M.	43'50	43'50
Belléné N. A.	63'19	63'19	Lévay Ilona	59'80	59'80	Szilágyiné H. E.	41'10	41'10
Benke Ferenc	16'—	13'—	Lévay Irén	5'90	4'90	Ticska Izabella	55'43	50'43
Bernády Margit	55'10	55'10	Mayherr Mária	4'30	4'30	dr. Topálné K. T.	33'98	33'98
Biró Antal	47'05	47'05	v. Mártha Gábor	7'75	7'75	Torontáli János	12'—	12'—
Boross Mihály	2'—	2'—	v. Mártáné P. I.	10'40	10'40	Tuboly Jenő	84'34	84'34
Bors Ignác	131'76	131'76	Márton Lajos	26'60	26'60	Vargha Edit	8'—	8'—
Bölonyné Kaszap P.	12'—	12'—	Medveczkyné Sz. I.	2'—	2'—	Várady Katalin	2'—	1'—
Buday Gusztáv	10'30	9'30	Mesterházy né D. E.	8'—	8'—	Váradyné G. T.	26'30	25'30
v. Csapóné W. P.	15'—	12'—	Mezey Imre	12'—	12'—	Várnay Ilona	6'—	6'—
dr. Csicsákné Sz. M.	62'34	61'34	Molnár Sándor	29'41	29'41	Vásárhelyi Sándor	78'60	74'60
Deák Katalin	55'95	55'95	Nagy Bella	153'16	153'16	Végh József	4'—	4'—
O' Egán Aloizia	57'20	57'20	Nagy Sándor	4'—	4'—	Vigh Franciska	12'—	12'—
dr. Égetőné Z. M.	13'60	13'60	Nagyné P. E.	50'06	50'06	Westsik Károly	3'90	3'90
Farkas Gyula	2'—	2'—	Nádaskayné P. J.	29'90	29'90	dr. Winterné V. M.	28'60	18'60
Fábián J. Miklós	150'41	150'41	Nárayné H. E.	28'62	25'62	Würtzné R. K.	35'50	35'50
Fáth Imre	12'—	12'—	Németh Béla	39'70	39'70	Zádory Anna	14'—	14'—
dr. Fedoráné B. M.	8'—	8'—	Novák György	134'40	134'40	v. Zentay Rezső	22'18	22'18
Ferencz József	5'80	5'80	Paár Miklós	17'—	17'—			
dr. Fodorné Cs. K.	12'—	12'—	Paárné F. P.	17'—	12'—			
Gámán Rózsa	4'—	4'—	v. Pajor Gyula	2'—	2'—			
Gáspár János	37'32	37'32	Pataky Sándor	2'—	2'—			
Győrfy Géza	33'60	33'60	Patay Ferenc	35'—	35'—			
Helyes Erzsébet	4'—	4'—	özv. Pápayné F. J.	57'07	57'07			
Holvayné Sch. M.	17'60	17'60	Péterffy Katalin	70'10	69'10			
Horváth Ferenc	7'93	7'93	Pigniczky Ferenc	2'—	2'—			
dr. Horváthné K. F.	48'61	48'61	Porkoláb József	2'—	2'—			
Ígonda János	12'—	12'—	Petrovskyné N. I.	12'—	12'—			
Ílly Irma	49'30	46'30	Rácz Elemérné Gy. J.	10'—	10'—			
Ilonczay Mária	27'50	27'50	Sebők Sándor	13'76	13'76			
Juhász Ilona	2'—	2'—	Sebők né K. K.	6'—	6'—			
Juhász József	97'80	97'80	Sembery Imre	4'—	4'—			
Kamenszky Béla	2'—	2'—	Siha József	4'18	4'18			
Kádár Kálmán	131'18	131'18	Simek Irén	27'70	27'70			
Kápolnay József	15'84	13'84	Simó Anna	15'80	15'80			
Kárpáthy Piroska	12'—	12'—	Somlayné Z. E.	20'95	20'95			
Kiss Anna	2'—	2'—	Somlyay Kálmán	12'—	12'—			
Korompayné N. I.	8'—	8'—	dr. Somosné Sz. J.	7'40	7'40			
Kócziánné B. A.	2'—	2'—	Schédáné K. M.	39'14	36'14			

Onálló Gazdasági Népiskolák lapelőfizetési hátraléka:

Csongrád	1934. és 1935. év.
Fegyvernek	1934. és 1935. év.
Hatvan	1934. és 1935. év.
Kaba	1934. és 1935. év.
Kalocsa	1934. és 1935. év.
Kiskúnhalas	1935. év.
Komádi	1935. év.
Kúnszentmárton	1934. és 1935. év.
Nagybajom	1935. év.

Az 1936. évre előfizettek: Békés, Hszoboszló, Kkdorozsma, Kisújszállás, Monor, Szeged-Felsőtanya, Szekszárd, Tiszaföldvár, Túrkeve. Túrkeve, 1935. december 16.

Vrannay Kálmán s. k.
főpénztáros.